

Zgromadzenia z tego województwa są reprezentowane wszystkie pozostałe branże spółdzielcze.

2. Mandat członka Zgromadzenia Ogólnego wygasa w wypadku ustania jego członkostwa w spółdzielni albo złożenia rezygnacji.

3. W miejsce członka, którego mandat wygaś, wchodzi osoba, która podczas wyborów uzyskała w danej branży spółdzielczej kolejno największą liczbę głosów.

4. Kadencja Zgromadzenia Ogólnego trwa 4 lata i kończy się z chwilą wyboru przez zebrania wojewódzkie członków nowego Zgromadzenia Ogólnego.

Art. 115.

Komisja Spółdzielcza jest organem nadzorczym i kontrolnym Krajowej Rady Spółdzielczej.

Art. 116.

1. Zarząd jest organem wykonawczym Krajowej Rady Spółdzielczej.

2. Zarząd składa się z trzech członków, w tym prezesa i jego zastępców. Członkowie Zarządu nie mogą być członkami Zgromadzenia Ogólnego.

3. Do właściwości Zarządu należy wykonywanie zadań Krajowej Rady Spółdzielczej, określonych w ustawie i w statucie oraz niezastrzeżonych do właściwości Zgromadzenia Ogólnego albo Komisji Spółdzielczej.

Art. 117.

Członkami Komisji Spółdzielczej i Zarządu mogą być osoby niebędące członkami Zgromadzenia Ogólnego.

Art. 118.

Wydatki Krajowej Rady Spółdzielczej pokrywa się ze składek spółdzielni według zasad określonych przez Zgromadzenie Ogólne oraz z innych dochodów i darowizn.

Art. 119.

1. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym dziale stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące spółdzielni, z wyjątkiem art. 24 ust. 1, art. 27, art. 58–60 oraz przepisów ustawy dotyczących udziałów i wkładów.

2. Przepisy ustawy o walnym zgromadzeniu spółdzielni stosuje się odpowiednio do Zgromadzenia Ogólnego, o radzie nadzorczej spółdzielni – do Komisji Spółdzielczej, a o zarządzie spółdzielni – do Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej.

3. Przepisy art. 37 i 38 stosuje się odpowiednio do uchwał Zgromadzenia Ogólnego, Komisji Spółdzielczej i Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej, z tym że termin sześciu tygodni do zaskarżenia uchwały do sądu rozpoczyna się w dniu ogłoszenia uchwały w Monitorze Spółdzielczym.

DZIAŁ X ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

Art. 120.

Kto, biorąc udział w tworzeniu spółdzielni lub będąc członkiem jej zarządu lub rady nadzorczej albo likwidatorem, działa na jej szkodę,

podlega grzywnie albo karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 121.

Kto, będąc członkiem zarządu albo likwidatorem, nie zgłasza wniosku o upadłość spółdzielni pomimo powstania warunków uzasadniających upadłość spółdzielni,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 122.

Kto, będąc członkiem zarządu, rady nadzorczej albo likwidatorem wbrew przepisom ustawy:

- 1) nie poddaje spółdzielni lustracji,
 - 2) nie udziela lub udziela niezgodnych ze stanem faktycznym wyjaśnień lustratorowi, nie dopuszcza go do pełnienia obowiązków lub nie przedkłada stosownych dokumentów,
 - 3) nie wydaje członkom spółdzielni odpisu lub kopii statutu i regulaminów uchwalonych na podstawie statutu,
 - 4) nie udostępnia lub nie wydaje członkom spółdzielni odpisu lub kopii dokumentów, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 4,
 - 5) nie zwołuje walnego zgromadzenia, zebrania przedstawicieli albo zebrań grup członkowskich poprzedzających zebranie przedstawicieli,
 - 6) nie przygotowuje w terminie dokumentów dotyczących dokonania podziału w spółdzielni, o którym mowa w art. 82,
- podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 123.

1. Kto, będąc członkiem zarządu, rady nadzorczej albo likwidatorem, ogłasza dane nieprawdziwe albo przedstawia je organom spółdzielni, władzom państwowym, członkom spółdzielni lub lustratorowi,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 2.

2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

DZIAŁ XI

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 124.

W ustawie z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) uchyla się art. 1–3, art. 5–7, art. 11, art. 12a, art. 14–22, art. 24–32, art. 35–42, art. 44–46a, art. 48–50, art. 52, art. 54–59, art. 67 i 68, art. 75–78, art. 82, art. 87, art. 88a–93a, art. 96–102, art. 108–137;

2) art. 172 otrzymuje brzmienie:

„Art. 172. W sprawach nieuregulowanych w art. 166–168 i 171 stosuje się odpowiednio przepisy działu V ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...), z wyjątkiem przepisów art. 58 i art. 59.”;

3) w art. 193 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepis § 1 nie wyłącza stosowania art. 23 ust. 1 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...);

4) w art. 200 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W stosunku do kandydatów na członków spółdzielni termin przewidziany w art. 10 ust. 4 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...) biegnie od dnia zakończenia okresu kandydackiego.”;

5) w art. 203u § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia spółdzielni, o których mowa w art. 203j pkt 1 i 5, stosuje się odpowiednio art. 38 ust. 2–6 i art. 39 ust. 2 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...). Nie można zaskarżyć uchwały wyłącznie na podstawie, o której mowa w § 4.”;

6) uchyla się art. 240, art. 241–243, art. 257–259a, art. 266 i art. 267b–267d.

Art. 125.

W ustawie z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 979, z późn. zm.) w art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Spółdzielnie rzemieślnicze działają na zasadach określonych w ustawie z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”

Art. 126.

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.) w art. 21 w ust. 1 dodaje się pkt 138 w brzmieniu:

„138) przychody członków spółdzielni stanowiące ich udział w podziale nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) spółdzielni.”

Art. 127.

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15 po ust. 1 dodaje się ust. 1y w brzmieniu:

„1y. W spółdzielniach kosztem uzyskania przychodu są także wypłacane członkom odsetki od wniesionych przez nich udziałów i wkładów pieniężnych.”;

2) w art. 17 w ust. 1 dodaje się pkt 4za w brzmieniu:

„4za) dochody spółdzielni uzyskane z transakcji spółdzielni z ich członkami.”

Art. 128.

W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Kasa jest spółdzielnią, do której w zakresie nieuregulowanym odmiennie ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”;

2) w art. 33 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Kasa Krajowa jest spółdzielnią osób prawnych, do której w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach.

3. Kasa Krajowa przeprowadza lustrację zrzeszonych kas zgodnie z przepisami ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach.”

Art. 129.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721) w art. 30 w ust. 2a pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przejął wraz ze wszystkimi pracownikami zakład pracy chronionej w upadłości lub w likwidacji albo zagrożony likwidacją lub upadłością, z wyłączeniem przejęcia dokonanego na

podstawie Kodeksu spółek handlowych lub ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...).;”.

Art. 130.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6a w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zarządzania bankiem w rozumieniu art. 368 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, z 2001 r. Nr 102, poz. 1117 oraz z 2003 r. Nr 49, poz. 408 i Nr 229, poz. 2276), zwanej dalej „Kodeksem spółek handlowych”, oraz w rozumieniu art. 44 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...), a w szczególności zarządzania ryzykiem związanym z prowadzeniem działalności bankowej, w tym zarządzania aktywami i pasywami, dokonywania oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego;”;

2) w art. 13 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Założycielami banku spółdzielczego mogą być tylko osoby fizyczne w liczbie wymaganej dla założenia spółdzielni, określonej ustawą z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach.”;

3) w art. 20 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Bankiem spółdzielczym jest bank będący spółdzielnią, do którego w zakresie nieuregulowanym w ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. Nr 119, poz. 1252, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających”, i niniejszej ustawie, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach.”;

4) art. 25s otrzymuje brzmienie:

„Art. 25s. Przepisy art. 25-25r stosuje się odpowiednio do banków spółdzielczych będących spółdzielniami osób prawnych, których statut przewiduje, inną niż określona w art. 31 ust. 3 zdanie pierwsze ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach, zasadę ustalania liczby głosów przysługujących członkom.”;

5) w art. 34 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. 2. Zmiana statutu banku wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, jeżeli dotyczy spraw wymienionych w art. 31 ust. 3 oraz uprzywilejowania lub ograniczenia akcji co do prawa głosu w banku w formie spółki akcyjnej, a w banku spółdzielczym będącym spółdzielnią osób prawnych zasady ustalania liczby głosów przysługujących członkom w sposób inny niż określony w art. 31 ust. 3 zdanie pierwsze ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach.”;

6) w art. 105 w ust. 1 w pkt 2 dodaje się lit. w) w brzmieniu:

„w) lustratora przeprowadzającego lustrację w rozumieniu przepisu art. 65 ust. 1 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...);

7) art. 124b otrzymuje brzmienie:

„Art. 124b. Banki spółdzielcze nie podlegają podziałowi, o którym mowa w przepisach rozdziału 2 działu VII ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach.”;

8) w art. 136:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Biegły rewident przeprowadzający badanie sprawozdań finansowych banku oraz badanie, o którym mowa w art. 134 i art. 135, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić Komisję Nadzoru Finansowego o ujawnionych w faktach wskazujących na:

1) popełnienie przestępstwa,

2) naruszenie przepisów regulujących działalność banku,

3) naruszenie zasad dobrej praktyki bankowej lub inne zagrożenie interesów klientów banku.”

b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Przepisy ust. 1 pkt 1–3 stosuje się odpowiednio do lustratora przeprowadzającego lustrację w rozumieniu art. 65 ust. 1 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”;

9) w art. 144 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Kurator może zaskarżyć uchwałę walnego zgromadzenia akcjonariuszy lub uchwałę walnego zgromadzenia banku spółdzielczego, które naruszają interes banku. W sprawach tych kuratorowi przysługuje uprawnienie przewidziane w art. 422 i art. 424 Kodeksu spółek handlowych, a w odniesieniu do banków spółdzielczych - w art. 37 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach.”.

Art. 131.

W ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. Nr 119, poz. 1252, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) banku spółdzielczym - należy przez to rozumieć bank będący spółdzielnią, do którego w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie oraz w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074 oraz z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535 i Nr 65, poz. 594) mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”;

2) w art. 15 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15. 1. Związek spółdzielczy, o którym mowa w art. 103 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...), zrzeszający banki spółdzielcze w szczególności:

1) przeprowadza lustracje,

2) bada sprawozdania finansowe po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 47 pkt 5 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r. Nr 77, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228),

3) prowadzi działalność szkoleniową i instruktazową, współpracując w tym zakresie z bankami zrzeszającymi banki spółdzielcze.

2. Związek spółdzielczy przekazuje wnioski wynikające z przeprowadzonej lustracji, opinię i raport biegłego rewidenta bankowi zrzeszającemu.

3. Przepisy art. 134 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, w zakresie zasad powoływania biegłych rewidentów, oraz art. 136, w zakresie obowiązku powiadamiania Komisji Nadzoru Finansowego o stwierdzonych podczas lustracji nieprawidłowościach, stosuje się odpowiednio.”.

Art. 132.

W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do spółdzielni mieszkaniowej stosuje się przepisy ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”;

2) uchyla się rozdział 1¹.

Art. 133.

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do spółdzielni socjalnej stosuje się przepisy:

1) ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 oraz z 2005 r. Nr 122, poz. 1024);

2) ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...);”;

3) art. 18 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Spółdzielnia socjalna przechodzi w stan likwidacji w przypadkach określonych w art. 87 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...);”;

4) w art. 19 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku likwidacji spółdzielni socjalnej walne zgromadzenie może podjąć uchwałę o przekazaniu środków określonych w ust. 1 na rzecz organizacji pozarządowych, realizujących zadania określone ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, właściwego związku spółdzielczego spółdzielni socjalnych, lub innych spółdzielni socjalnych.”.

Art. 134.

W ustawie z dnia 22 lipca 2006 r. o spółdzielni europejskiej (Dz. U. Nr 149, poz. 1077 oraz z 2011 r. Nr 133, poz. 767) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) spółdzielnia – spółdzielnię w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach (Dz. U. Nr ..., poz. ...);”;

2) w art. 9 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wniosek o wydanie zaświadczenia, o którym mowa w art. 29 ust. 2 rozporządzenia, nie może zostać złożony przed upływem terminu do zaskarżenia uchwały o połączeniu, określonego w art. 38 ust. 3 i 4 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach.”;

3) w art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Członek zarządu może być odwołany przez walne zgromadzenie na zasadach określonych w art. 45 ust. 6 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach, niezależnie od kompetencji przysługujących w tym zakresie radzie nadzorczej.”;

4) w art. 21 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Jeżeli przepisy prawa nie stanowią inaczej, do rady administrującej SCE i jej członków stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach oraz odrębnych ustaw o zarządzie i radzie nadzorczej spółdzielni oraz ich członkach. W razie wątpliwości, czy do rady administrującej lub jej członków należy stosować przepisy o zarządzie czy o radzie nadzorczej, stosuje się przepisy o zarządzie i jego członkach.

2. Nie stosuje się przepisów art. 41 ust. 1. 6 i 8, art. 42 ust. 1 pkt 12, art. 44, art. 45 ust. 1, 2, 6 i 7, art. 46, art. 51 ust. 1 i 3 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach.”;

5) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„Art. 25. Dokonanie czynności prawnej między SCE a członkiem rady administrującej lub czynności prawnej dokonywanej przez SCE w interesie członka rady administrującej wymaga uchwały walnego zgromadzenia. W czynnościach tych, w tym również w czynnościach, o których mowa w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia ... 2011 r. o spółdzielniach, SCE reprezentuje pełnomocnik ustanowiony przez walne zgromadzenie.”.

Rozdział 2 Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 135.

Do oceny skutków zdarzeń prawnych stosuje się przepisy obowiązujące w dniu, w którym zdarzenia te nastąpiły.

Art. 136.

Postępowania wewnątrzspółdzielcze i postępowania sądowe, wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, toczą się według przepisów dotychczasowych.

Art. 137.

Przepis art. 41 ust. 6 stosuje się do rad nadzorczych powołanych po zarejestrowaniu zmian statutów określających kadencję rady nadzorczej, a jeżeli statut spółdzielni określał kadencję rady nadzorczej, po upływie dotychczasowej kadencji.

Art. 138.

Przy stosowaniu art. 41 ust. 7 liczbę kadencji oblicza się biorąc pod uwagę upływ pełnych kadencji od czasu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 140.

W wypadku, o którym mowa w art. 51 ust. 1, członkostwo w radzie nadzorczej i zarządzie ustaje po upływie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 141.

Związki rewizyjne istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stają się związkami spółdzielczymi w rozumieniu tej ustawy.

Art. 142.

Osoby, którym Krajowa Rada Spółdzielcza nadała przed dniem wejścia w życie ustawy uprawnienia do wykonywania czynności lustracyjnych, są lustratorami w rozumieniu ustawy. Osoby te podlegają wpisowi do centralnego rejestru, jeżeli złożą wnioski o wpis w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie. Tracą one uprawnienia do wykonywania czynności lustracyjnych po upływie 2 lat od dnia wejścia ustawy w życie, jeżeli w tym czasie nie zdadzą egzaminu, o którym mowa w art. 68 ust. 6.

Art. 143.

Istniejące w dniu wejścia ustawy w życie spółdzielcze związki gospodarcze stają się spółdzielniami, których członkami zgodnie ze statutem są wyłącznie osoby prawne.

Art. 144.

1. Spółdzielnie i związki spółdzielcze dokonają zmian swoich statutów stosownie do przepisów ustawy i w trybie przez nią przewidzianym. Zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego tych zmian spółdzielnie i związki spółdzielcze dokonają najpóźniej do dnia 1 lipca 2013 r.
2. Do czasu zarejestrowania nowych statutów postanowienia dotychczasowych statutów pozostają w mocy. Jednakże w wypadku sprzeczności między dotychczasowymi postanowieniami statutów a przepisami niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy.

Art. 145.

1. Krajowa Rada Spółdzielcza istniejąca w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy staje się z tym dniem Krajową Radą Spółdzielczą w rozumieniu przepisów niniejszej ustawy.
2. Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej dokona zmiany statutu Krajowej Rady Spółdzielczej i przedstawi ją Sądowi Okręgowemu w Warszawie w celu stwierdzenia zgodności zmienionego statutu z prawem w terminie 12 miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy.
3. Przepis art. 144 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 146.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 129 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, pozostają w mocy do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie art. 102 niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 147.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Uzasadnienie

Obecnie obowiązujące Prawo spółdzielcze z 1982 r. było dotychczas ponad trzydzieści razy nowelizowane. Kolejne nowelizacje, o większym lub mniejszym zasięgu, miały na celu dostosowanie tego prawa do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. Nie doprowadziły one jednak do poprawy efektywności działania spółdzielni w nowych warunkach ustrojowych, powodowały natomiast powstawanie wielu luk prawnych i wątpliwości interpretacyjnych.

Nie ulega zatem wątpliwości konieczność dokonania w prawie spółdzielczym dalszych, istotnych zmian. Powstaje jednak pytanie, czy takie zmiany powinny przybrać postać kolejnej nowelizacji, czy też nowej ustawy. Powstaje też pytanie, czy obecnie nadal jest możliwe utrzymywanie jednej ustawy regulującej działalność wszystkich spółdzielni, czy też wskazane byłoby przygotowanie projektu regulacji zawierającej wyłącznie przepisy ogólne, dotyczące wszystkich spółdzielni, oraz przepisy o związkach spółdzielczych i Radzie Spółdzielczej, przy założeniu, że odrębne akty normatywne regulowałyby działalność spółdzielni poszczególnych rodzajów.

Już obecnie funkcjonują przepisy szczególne, odnoszące się zwłaszcza do banków spółdzielczych, spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych, spółdzielni mieszkaniowych i spółdzielni socjalnych. Wskazane jest ponadto opracowanie projektów odrębnych ustaw o spółdzielniach rolniczych (zwłaszcza rolniczych spółdzielniach produkcyjnych) oraz o spółdzielniach pracy. Do czasu wejścia w życie ustaw regulujących działalność ostatnio wymienionych spółdzielni przewiduje się zatem utrzymanie w mocy przepisów art. 138-203 ustawy - Prawo spółdzielcze.

Względy pragmatyczne przemawiają zatem za przyjęciem rozwiązania, że nowa ustawa o spółdzielniach powinna zawierać wyłącznie regulacje ogólne, dotyczące spółdzielni wszystkich rodzajów, kwestie zaś szczegółowe powinny być regulowane w odrębnych ustawach. Dla projektu takiej ustawy proponuje się przyjęcie historycznej nazwy ustawy o spółdzielniach, nawiązującej do ustawy o spółdzielniach z 1920 r., która była jedną z pierwszych unifikacji w dziedzinie prawa cywilnego w odrodzonej po pierwszej wojnie światowej II Rzeczypospolitej Polskiej. Należy podkreślić, że wymieniona ustawa również nie zawierała przepisów szczególnych, dotyczących spółdzielni różnych rodzajów.

Proponowany projekt ustawy o spółdzielniach zawiera zatem wyłącznie przepisy wspólne dla wszystkich spółdzielni, a także przepisy o związkach spółdzielczych i Krajowej Radzie Spółdzielczej. Rozwiązania tego projektu z natury rzeczy nawiązują więc w pewnym

stopniu do ustawy o spółdzielniach z 1920 r. Poza tym przejmują one liczne rozwiązania z obecnie obowiązującego Prawa spółdzielczego w takim zakresie, w jakim te rozwiązania sprawdziły się w praktyce i nie wymagają modyfikacji w nowych warunkach ustrojowych.

Projektowana ustawa nie zawiera, inaczej niż Kodeks spółek handlowych, przepisu określającego jej stosunek do Kodeksu cywilnego. Oznacza to, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie do stosunków spółdzielczych stosuje się wprost przepisy tego Kodeksu.

Projekt ustawy o spółdzielniach zawiera następujące rozwiązania szczegółowe, odbiegające od regulacji przewidzianych w obowiązującym Prawie spółdzielczym.

1. Definicja spółdzielni (art. 1 projektu) nawiązuje do definicji zamieszczonej w ustawie o spółdzielniach z 1920 r. oraz jest dostosowana do zasad spółdzielczych ustalonych przez Międzynarodowy Związek Spółdzielczy na Kongresie w Manchesterze w 1995 r., w tym zwłaszcza do poprzedzającej te zasady definicji spółdzielni (podkreślono w niej m. in., że celem spółdzielni jest zaspokajanie wspólnych potrzeb gospodarczych, socjalnych i kulturalnych członków) oraz wartości spółdzielczych (takich jak samopomoc, odpowiedzialność osobista, demokracja, równość, sprawiedliwość i solidarność). Dlatego w projekcie proponuje się przyjęcie rozwiązania, że celem spółdzielni może być również zaspokajanie interesów i potrzeb członków nie tylko ekonomicznych, ale również socjalnych i kulturalnych (art. 1 ust. 3). Nie proponuje się wszakże wyraźnego zobowiązania spółdzielni do przestrzegania międzynarodowych zasad spółdzielczych. Zasady te, uchwalane przez Międzynarodowy Związek Spółdzielczy, nie stanowią bowiem norm prawa międzynarodowego, dlatego ich przestrzeganie z punktu widzenia polskiego porządku prawnego ma przede wszystkim wymiar moralny. Podkreśla się poza tym, że spółdzielnie mogą prowadzić działalność niezarobkową, która jest również działalnością gospodarczą w rozumieniu odrębnych przepisów.

2. Obecny art. 3 prawa spółdzielczego, który zawiera definicję ekonomiczną własności spółdzielczej, został przeniesiony do projektowanej ustawy. Wprawdzie jest to przepis o dość kontrowersyjnej i niejasnej treści, jednakże za jego utrzymaniem opowiada się zdecydowana większość polskich spółdzielców.

3. Przepisy ustawy o trybie zakładania i rejestrowania spółdzielni uwzględniają rozwiązania przyjęte w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym.

4. Proponuje się zmniejszenie minimalnej liczby założycieli spółdzielni do 5 osób (już w obecnie obowiązującej taki wyjątek od ogólnej reguły 10 członków jest przewidziany dla

niektórych rodzajów spółdzielni). Przyjmuje się w związku z tym rozwiązanie (art. 43 projektu), że w spółdzielniach zrzeszających mniej niż 10 członków (z wyjątkiem spółdzielni zrzeszających wyłącznie osoby prawne), a także w spółdzielniach zrzeszających mniej niż 100 członków, jeżeli statut tak stanowi, nie byłoby rady nadzorczej, a prawo nadzoru i kontroli przysługiwałoby każdemu członkowi (na wzór art. 212 Kodeksu spółek handlowych), zaś ustawowe kompetencje przewidziane dla rady nadzorczej należałyby do walnego zgromadzenia; przysługujące w takim wypadku każdemu członkowi spółdzielni prawo nadzoru i kontroli obejmowałoby uprawnienia do przeglądania w każdym czasie ksiąg i dokumentów spółdzielni, sprawdzania bezpośrednio stanu majątkowego spółdzielni i żądania wyjaśnień od zarządu.

5. W art. 9 projektu przyjmuje się co do zasady dopuszczalność członkostwa w spółdzielni wszystkich osób fizycznych i wszystkich osób prawnych. Jednakże statut, ze względu na przedmiot działalności spółdzielni, mógłby wyłączać członkostwo osób mających ograniczoną zdolność do czynności prawnych lub niemających takiej zdolności, a także mógłby wyłączać członkostwo wszystkich lub niektórych osób prawnych. W art. 10-12 projektu rezygnuje się z pojęcia deklaracji członkowskiej, wyraźnie podkreślając, że członkostwo w spółdzielni powstaje w wyniku umowy. Utrzymuje się natomiast dotychczasową konstrukcję deklarowania udziałów.

6. W art. 14 proponuje się wprowadzić utrzymanie jako zasady niezbywalności udziałów członkowskich, z tym jednak, że statut mógłby przewidywać wyjątek od tej zasady.

7. Przepisy o ustaniu członkostwa (art. 21-26) zawierają w porównaniu do dotychczasowych regulacji modyfikacje głównie terminologiczne oraz dwie istotne zmiany merytoryczne. Pierwsza z nich dotyczy rezygnacji z pojęcia okresu wypowiedzenia w odniesieniu do wystąpienia ze spółdzielni, druga zaś wprowadza zmianę formuły wykreślenia ze spółdzielni, która w obecnym kształcie nie koresponduje z trafnymi zmianami wprowadzonymi w 2005 r. w zakresie wykluczenia, które oczywiście proponuje się utrzymać.

8. Przepisy o postępowaniu wewnątrzspółdzielczym modyfikuje się w taki sposób, że to byłoby ono, tak jak obecnie, wprowadzić w pełni fakultatywne, jednakże statut nie mógłby go wyłączyć ani ograniczyć, jak również wprowadzić obowiązek jego wyczerpania w sprawach, w których przysługuje droga sądowa (art. 27 projektu).

9. W przepisach ogólnych o organach spółdzielni proponuje się przyjęcie szczegółowych rozwiązań, z reguły względnie obowiązujących, określających zasady podejmowania uchwał przez te władze. Nowością jest zwłaszcza wprowadzenie wymagania co do quorum w odniesieniu do wszystkich władz spółdzielni (art. 29 ust. 1 projektu), z

wyjątkami dotyczącymi walnego zgromadzenia i zebrań grup członkowskich. Proponuje się także wprowadzenie przepisu, odpowiadającego dawnemu art. 45 ust. 4 ustawy o spółdzielniach z 1920 r., zgodnie z którym członkowie spółdzielni nie mogą brać udziału w głosowaniu w sprawach wyłącznie ich dotyczących (art. 29 ust. 4 projektu). Przewiduje się także, na wzór Kodeksu spółek handlowych, wprowadzenie możliwości konwalidacji czynności prawnej, dokonanej bez wymaganej uchwały walnego zgromadzenia lub rady nadzorczej (art. 30).

10. W przepisach dotyczących walnego zgromadzenia proponuje się w szczególności następujące zmiany:

a) wprowadza się regulację, że uchwała podjęta przez inny organ spółdzielni w sprawie należącej zgodnie z ustawą do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia jest nieistniejąca (art. 32 ust. 2),

b) przewiduje się, że walne zgromadzenie mogłoby, niezależnie od porządku obrad, podejmować uchwały w niektórych sprawach należących do jego wyłącznej właściwości (art. 35 ust. 3),

c) wymienia się przykładowo sytuacje, w których uchwała walnego zgromadzenia jest nieistniejąca (art. 37 ust. 2),

d) precyzuje się przesłanki zaskarżenia uchwały do sądu (art. 37 ust. 4), w sposób zgodny z Kodeksem spółek handlowych,

e) przyjmuje się, w nawiązaniu do orzecznictwa Sadu Najwyższego, że każdy członek spółdzielni oraz zarząd może wytoczyć powództwo o ustalenie nieistnienia lub nieważności uchwały, inna zaś osoba może wytoczyć takie powództwo tylko wtedy, gdy została spełniona przesłanka określona w art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego (art. 38 ust. 1),

f) ogranicza się możliwość uchylenia bądź ustalenia nieważności uchwały przez sąd ze względów formalnych (art. 39 ust. 1),

g) wprowadza się, na wzór Kodeksu spółek handlowych, ochronę osób trzecich działających w dobrej wierze (art. 39 ust. 4).

11. W przepisach dotyczących rady nadzorczej proponuje się w szczególności następujące zmiany:

a) wyłącza się członkostwo w radzie pracowników spółdzielni, z wyjątkiem spółdzielni pracy (art. 41 ust. 3, z wyjątkiem określonym w ust. 4),

b) ogranicza się liczbę kolejnych kadencji i czas trwania kadencji (art. 41 ust. 6 i 7, na wzór ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych),

c) wyłącza się szczególną ochronę stosunku pracy członków rady nadzorczej, z wyjątkiem spółdzielni pracy,

d) przyjmuje się rozwiązanie, że członkom rady nadzorczej, podobnie jak obecnie członkom walnego zgromadzenia, udziela się absolutorium, a walne zgromadzenie może odwołać tych członków rady, którym nie udzieliło absolutorium, niezależnie od tego, który organ zgodnie z postanowieniami statutu wybiera członków rady (art. 41 ust. 9).

12. W przepisach dotyczących zarządu proponuje się w szczególności zmianę polegającą na poprawieniu niefortunnie sformułowanych obecnych przepisów o składaniu oświadczeń woli przez spółdzielnię o zarządzie jednoosobowym i o pełnomocnikach spółdzielni (art. 48).

13. W przepisach wspólnych o radzie, zarządzie i likwidatorze proponuje się w szczególności następujące zmiany:

a) przewiduje się możliwość określenia w statucie wymagania, jakie powinna spełniać osoba wchodząca w skład rady lub zarządu (art. 49),

b) określa się wymagania podmiotowe przedstawicieli na zebranie przedstawicieli, członków rady lub zarządu (art. 50),

c) rozszerza się i precyzuje zakazy dotyczące jednoczesnego pełnienia określonych funkcji w spółdzielni (art. 51),

d) obok zakazów antykonkurencyjnych wprowadza się zakazy antykorupcyjne (art. 52),

e) precyzuje się zasady odpowiedzialności członków rady lub zarządu za szkody wyrządzone spółdzielni (art. 54).

14. Precyzuje się zasady zwoływania zebrań grup członkowskich, podejmowania przez nie uchwał oraz zaskarżania takich uchwał (art. 55 i 56).

15. Przepisy o gospodarce spółdzielni (art. 67 - 90 Prawa spółdzielczego) zostały zasadniczo zmienione w 1994 r. Są one nie tylko dostosowane do ogólnie obowiązujących przepisów w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej (zwłaszcza do ustawy o rachunkowości oraz do ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie), ale przede wszystkim realizują postulat, że członkom spółdzielni powinna przysługiwać możliwie jak największa swoboda w zakresie określenia sposobu podziału nadwyżki bilansowej. W tej sytuacji nie byłaby obecnie uzasadniona ich dalsza modyfikacja (art. 57-64 projektu).

16. Przepisy o lustracji spółdzielni są w znacznym stopniu wzorowane na propozycjach przedstawionych w projekcie poselskim ustawy o zmianie ustawy - Prawo spółdzielcze, ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz ustawy o biegłych rewidentach i

ich samorządzie (druk sejmowy Sejmu V kadencji nr 2510). Zmiany w stosunku do regulacji obecnie obowiązującej polegają głównie na tym, że lustracja będzie wykonywana przez lustratorów, wyznaczanych przez radę nadzorczą spółdzielni, którym uprawnienia będzie nadawać Komisja Nadzoru Lustracyjnego przy Krajowej Radzie Spółdzielczej. W skład tej Komisji będzie wchodzić 21 członków, w tym 6 powoływanych przez Krajową Radę Spółdzielczą oraz po trzech powołanych przez Ministra Sprawiedliwości i ministrów właściwych do spraw gospodarki, transportu, budownictwa i gospodarki morskiej, instytucji finansowych i rolnictwa.

17. Przepisy o łączeniu się spółdzielni nie zawierają istotnych zmian w porównaniu z obecnie obowiązującym prawem spółdzielczym. Utrzymuje się mianowicie dotychczasową konstrukcję połączenia spółdzielni jako przejęcia (inkorporacji) jednej spółdzielni przez drugą. W związku z zasadniczymi wątpliwościami dotyczącymi celowości określania „daty połączenia” i „dnia połączenia” (art. 97 pkt 3 oraz art. 98 § 1 i 2 Prawa spółdzielczego) proponuje się skreślenie stosownych regulacji w tym zakresie.

18. W przepisach o podziale spółdzielni nie proponuje się żadnych istotnych zmian. Takie zmiany zostały bowiem już wprowadzone przez ustawę o spółdzielniach mieszkaniowych (art. 108 i 108a Prawa spółdzielczego oraz art. 81 i 82 projektu).

19. Również przepisy obowiązującego Prawa spółdzielczego o likwidacji spółdzielni nie wymagają obecnie istotnych zmian, skoro budzący szczególne wątpliwości art. 125 § 5 Prawa spółdzielczego, dotyczący problemu podzielności majątku likwidowanej spółdzielni, został już zmieniony przez ustawę o spółdzielniach mieszkaniowych (zob. art. 98 § 5-8 projektu). Proponuje się natomiast, podobnie jak w Kodeksie spółek handlowych, pominięcie w projekcie ustawy szczególnych przepisów dotyczących upadłości spółdzielni, wychodząc z założenia, że problematyka upadłości spółdzielni powinna być regulowana wyłącznie przez przepisy prawa upadłościowego i naprawczego.

20. Obowiązujące przepisy o związkach spółdzielczych nie wymagają większych zmian. Utrzymuje się zatem w szczególności zasadę fakultatywnego zrzeszania się spółdzielni w takich związkach oraz możliwość tworzenia tzw. jednoramiennych związków spółdzielczych jako związków rewizyjnych.

21. Zdecydowanie wadliwe są przepisy Prawa spółdzielczego o Krajowym Samorządzie Spółdzielczym (art. 258 - 266), obejmującym zwoływany co 4 lata Kongres Spółdzielczości oraz Krajową Radę Spółdzielczą. Wspomniana ocena odnosi się przy tym zarówno do samej koncepcji Krajowego Samorządu Spółdzielczego, jak i do nieudanej pod względem legislacyjnym konstrukcji obowiązujących przepisów. W szczególności

nieprawidłowe jest rozwiązanie, że Krajowa Rada Spółdzielcza, reprezentująca polski ruch spółdzielczy w kraju i za granicą, nie ma charakteru korporacyjnego, skoro nikogo nie zrzesza. Zdecydowanie bardziej poprawna jest proponowana w projekcie ustawy koncepcja Rady Spółdzielczej jako organizacji korporacyjnej, utworzonej stosownie do szóstej zasady spółdzielczej Międzynarodowego Związku Spółdzielczego. Koncepcja ta zakłada, że wszystkie spółdzielnie działające w Polsce byłyby zrzeszone w Krajowej Radzie Spółdzielczej.

22. Projekt ustawy zawiera, podobnie jak obecnie obowiązujące Prawo spółdzielcze, przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej członków zarządów, rad nadzorczych i likwidatorów spółdzielni.

Projektowana ustawa nie spowoduje żadnych skutków finansowych dla budżetu Państwa oraz pozostaje bez związku z prawem europejskim.